

STATUS PÅ **STRATEGISKE SPOR** OG ØVRIGE INITIATIVER

STATUS PÅ DE TRE STRATEGISKE SPØR

Cirka 20 initiativer til realisering af de strategiske spor vedr. Produktion og viden, IT og smarte fællesskaber samt fødevareområdet er udarbejdet af virksomheder, organisationer, uddannelses- og forskningsinstitutioner og politiske beslutningstagere i Business Region Aarhus kommunerne. Mange af disse aktører har også været samarbejdspartnere i implementeringen af initiativerne i perioden 2016- 2018.

Status pr. november 2018 ses nedenfor.

Spørgsmål til status på realiseringen af strategiske spor mv.
kan rettes til sekretariatschef Jane Baad Jensen jjaba@aarhus.dk

November 2018

03 FØDEVARER

- 03 Summer School Food & Ingredients
- 03 FOOD Academy
- 04 Markedsføring af profilering
- 04 Styrket økosystem
- 05 Diplomingeniøruddannelsen i Kemi- og fødevareteknologi
- 05 EngageFood programmet
- 05 Filial af FOOD Nation Denmarks Visitor Centre i Østjylland

06 PRODUKTION OG VIDEN

- 06 Markedsføring af succeshistorier om samarbej- der mellem SMV'er og forskere
- 06 Smart Industri
- 07 Samarbejder mellem virksomheder og studerende
- 09 HOP-IN
- 10 Jet-Net.dk og Sammen skaber vi fremtidens skole

13 IT OG SMARTE FÆLLESSKABER

- 13 Open Data
- 13 Næste skridt
- 15 Lokale fællesskaber
- 15 Mobilitet som en Service (MaaS)
- 16 Markedsføring af Østjylland som en digital hub

Strategisk spor: Fødevarer

Der er i perioden 2016-2018 gennemført følgende projekter:

Summer School Food & Ingredients

Der er etableret et en international sommerskole med fokus på det innovative fødevaresystem i Europa på Aarhus Universitet. Sommerkurset skal være med til at skabe øget rekruttering af danske og internationale studerende til universitetet samt bidrage til at sikre topkvalificeret arbejdskraft til den danske fødevaresektor.

Sommerskolen på Aarhus Universitet er afviklet for anden gang i 2018 med 20 deltagere – heraf 12 AU- studerende, otte internationale studerende fra Vietnam, Kenya og Kina – alle med støtte fra Danida – samt tre ikke-studerende fra hhv. Italien, Holland og Danmark. Programmet er gennemført med bidrag fra videnmedarbejdere, innovationsmiljøer og virksomheder. Der er bl.a. arbejdet med virksomhedscases fra Arla (modermælkerstatning), DC-Ingredients (udnyttelse af umami flavour i fødevarer til ældre) og Samsø Bær (udnyttelse af bær- og rapsrester).

De studerende har givet sommerskolen en positiv evaluering, dog med det forbehold, at kurset er meget intensivt med lange dage, inkl. undervisning om lørdagen. Det har ligeledes været en

udfordring at skaffe virksomhedscases. Der bliver justeret lidt på programmet til næste år, så det blandt andet forløber over 10 hverdage.

Danske fødevarevirksomheder, Business Region Aarhus, Region Midtjylland, Danish Food Cluster og Invest in Denmark er partnere på initiativet, der fremadrettet forankres hos Aarhus Universitet og de involverede virksomheder.

FOOD Academy

Fødevareindustrien i Business Region Aarhus er præget af stor diversitet i både virksomhedsstørrelse, målgrupper, produkter og markeder – og efterspørger derfor også vidt forskellige efter- og videreuddannelses tilbud til medarbejderne, så virksomhederne er konkurrencedygtige globalt. Fødevarebranchen giver udtryk for, at udbuddet af efter- og videreuddannelse er uigennemsigtigt. Projektets mål er at etablere en åben platform, Food Academy, hvor udbydere af efter- og videreuddannelse til fødevarebranchen kan skabe synlighed og vidensnetværk.

Platformen er udviklet, og hedder 'Food Finder Akademi', idet den integreres i Portalen www.foodfinder.dk, som skal give fødevarevirksomheder i Danmark overblik over innovations- og udviklingsmuligheder.

Food Finder Akademi, som drives af Danish Food Cluster, undergår lige nu brugertests i samarbejde med uddannelsesinstitutioner over hele landet, som skal lægge deres tilbud på portalen, ligesom virksomheder giver input til søgevenligheden. Målet er at lancere portalen inden årets udgang.

Markedsføring og profilering

Målet med en fælles fødevarerfortælling er at udbrede internationalt, at der i det østjyske er en høj koncentration af ekspertise, produktion og innovation på fødevarerområdet. "Marel bruger fortællingen og markedsføringsmaterialet til at vise bestyrelse og samarbejdspartnere i øvrigt i udlandet, at fødevarerexpertisen i Business Region Aarhus består af stærke virksomheder, uddannelses- og forskningsmiljøer, der er attraktive at samarbejde med. Den fælles fortælling gør det nemmere at vise andre, hvad vi er en del af," siger Jesper Hjortshøj, Manager Strategy and Portfolio for Global Innovation i Marel, der er leverandør af avanceret udstyr, systemer og serviceydelser til forarbejdning af fjerkræ, fisk og kød globalt.

Materialet ses her: [Business Region Aarhus: A Great Place For Food Innovation](#)

Styrket økosystem

Business Region Aarhus ønsker i samarbejde med Agro Food Park og erhvervsrådene at styrke netværket inden for landbrugs- og fødevarerområdet samt stimulere til udvikling af nye innovations-samarbejder. Det gør vi bl.a. gennem 12 temamøder på virksomheder i hver af de 12 kommuner, hvor fødevareraktiviteter får inspiration til udvikling af markeds- og vækststrategier, der kan øge den enkelte virksomheds konkurrenceevne, omsætning og antal beskæftigede.

Møderne har været afholdt med stort set fuldt hus hver gang, svarende til 50-55 deltagere.

Værtsvirksomhederne har været Lantmännen Unibake i Horsens, AAK i Aarhus, Dacapo Stainless i Silkeborg, Nordic Seed i Odder og Agro Food Park i Aarhus blandt flere. Det sidste møde i 2018 holdes i oktober hos Tulip i Randers.

Foruden de faste, interessante oplæg om værtsvirksomhedernes forretnings- og innovationsstrategier har emnerne spændt over digitalisering, bæredygtig produktion og sortsforædling til madhistorie, krydret med rundvisninger og smagsprøver.

De sidste møder holdes i 2019.

Diplomingeniøruddannelsen i Kemi- og fødevareteknologi

Uddannelsen er udviklet i et tæt samarbejde mellem en lang række små, mellemstore og store virksomheder i fødevarebranchen samt Aarhus Universitet. Fra virksomhederne er der et stærkt ønske om flere dimittender, som kombinerer ingeniørperspektivet med en stærk naturvidenskabelig basis.

Uddannelsen skulle have været startet op i 2017, men opnåede først akkreditering i år på baggrund af Business Region Aarhus' politiske interessevaretagelse over for medlemmerne i det rådgivende udvalg for vurdering af udbud af videregående uddannelser (RUVU), samt Uddannelses- og forskningsministeren.

I år ansøgte 98 om at blive optaget, 30 blev optaget, og 29 studerende er nu i gang. På grund af den store søgning til uddannelsen blev pladserne tilbudt til meget kvalificerede studerende med en gennemsnitskarakter på 8,3. På længere sigt arbejdes mod at optage 45 studerende.

EngageFood programmet

EngageFood programmet gennemføres i perioden 1. juni 2016 - 1. oktober 2019. Projektet kører planmæssigt efter både tidsplan og budget og på flere indsatsområder er foran de fastsatte resultatkraft på opgørelsestidspunktet.

En detaljeret statusopgørelse fremsendes til Business Region Aarhus kommunerne (via kontaktgruppen) medio oktober 2018.

Filial af FOOD Nation Denmark's Visitor Centre i Østjylland

I marts 2018 åbnede Food Nation et Visitor Centre på Axelborg i København. Food Nation Visitor Centre skal give internationale delegationer en overordnet indføring i den danske fødevarestyrkeposition.

Food Nation er etableret af Staten sammen med en række erhvervsorganisationer og store fødevarevirksomheder med sigte på at fremme den danske fødevarestyrkeposition internationalt med afsæt i en fælles fortælling. Det er et værdifuldt initiativ for fødevaresektoren i hele Danmark.

På baggrund af efterspørgsel fra østjyske fødevarevirksomheder og innovationsmiljøer arbejdes der for etablering af hub af Food Nation Denmark Visitor Centre i Østjylland. En oplagt placering er i Agro Food Park i Aarhus, der er Danmarks største viden- og innovationshub på fødevareområdet. Miljøet rummer i dag over 1.000 forskere fordelt på 80 virksomheder og videninstitutioner. Business casen og forretningsmodellen drøftes pt. med Landbrug og Fødevarer. Den konkrete implementering forudsætter realisering – indholdsmæssigt og økonomisk - i et tæt samarbejde med FOOD Nation Denmark, erhvervslivet og fødevareorganisationer, forskning og uddannelse samt innovationsmiljøer.

Strategisk spor: Produktion og Viden

Der er i perioden 2016-2018 gennemført følgende projekter:

Markedsføring af succeshistorier om samarbejder mellem SMV'er og forskere

Der er behov for at anspore SMV'er og studerende, undervisere og forskere til mere samarbejde. Derfor er der igangsat et projekt, der skal markedsføre de gode og repræsentative cases om succesfulde samarbejder mellem SMV'er og uddannelsesinstitutioner.

Plastvirksomheden Vink i Randers fik omtale i regionale medier med en historie om, at virksomheden med råd fra en maskinmesterstuderende havde flyttet rundt på en række maskiner i produktion. Med omrokeringerne har man reduceret behovet for at transportere emner rundt i produktionshallerne betragteligt, således at medarbejderne nu kan bruge langt mere af deres tid på egentlig værdiskabende produktion og ditto mindre på besværlig og ofte irriterende køren rundt med emner fra lager til maskiner og omvendt.

Den anden historie, som fik både regional og landsdækkende dækning i aviser var historien om virksomheden Knold og Top i Odder Kommune, hvor ejer og planteforædler, Erik Tybirk, har avlet en ny grøntsag. Colzacoli hedder den, og den er en krydsning af dværgraps og rapini, som er en slags agerkål. Erik Tybirk har samarbejdet med Aarhus Universitet om projektet, og den nye grøntsag forventes at være i detailhandlen om tre år.

Det har imidlertid vist sig at være særdeles vanskeligt at opspore eksempler på succeshistorier om samarbejder mellem SMV'er og forskere, selvom indgange til både virksomheder og forskere er afsøgt, og det foreslås derfor, at projektet stoppes.

Smart Industri

Business Region Aarhus er partner i vækstforum programmet Smart Industri, som har til formål at styrke produktionsvirksomhedernes perspektiver for at indgå i samarbejde med den specialiserede viden på konkrete produktionsområder. Succeskriteriet for projektet er bl.a. etablering af 10 innovationssamarbejder af konsortier med hver tre virksomheder og en videnpartner.

Projektets nuværende aktiviteter har fokus på rekruttering af virksomheder via virksomhedsbesøg og afholdelse af events. Det er aktuelt lykkedes at sammensætte to konsortier, og der er flere i pipeline. Der er gennemført en midtvejsevaluering af Regionens eksterne evaluator, COWI, og denne afrapportering afventes.

Aarhus Universitet, som er operatør på programmet, har fået forlængelse af projektet med 1 år af Vækstforum, således at slutdato bliver den 31. december 2020. Årsagen til forlængelsen er, at projektet fra starten var forsinket med ca. seks måneder, samt at det har vist sig at være mere tidskrævende at sammensætte innovationssamarbejder.

Industri 4.0 events

For at støtte op om programmet har der været afholdt en række events. Business Region Aarhus har bl.a. i samarbejde med Erhverv Aarhus afholdt en mindre konference for 50 deltagere i forbindelse med Internet Week Denmark i maj 2018. Temaet var "Industri 4.0 – fra buzzword til målrettet forretning" og havde fokus på den gennemgribende transformation af organisationen, der er nødvendig, når man indfører ny teknologi og dermed ændrer radikalt i eksisterende arbejdsprocesser.

Den 25. september 2018 afholder Business Region Aarhus i samarbejde med bl.a. Business Horsens en større konference for 200-300 deltagere med titlen "Industri 4.0 – fra buzzword til bundlinje" hos Velux i Horsens Kommune. Foruden oplæg vil der være tre workshops inden for hhv. dataopsamling, organisation og forretningsmodeller. Konferencen afsluttes med en messe, hvor leverandører og andre potentielle samarbejdspartnere vil vise deres løsninger.

Der forventes afholdt yderligere et event i år. Arrangementet med arbejdstitlen "Smart Industry RM møder Innovativ brug af Big Data". Arrange-

mentet bliver planlagt af Business Region Aarhus i samarbejde med IT Forum og Alexandra Instituttet til afholdelse medio november 2018 i Randers i samarbejde med Erhverv Randers.

Samarbejder mellem virksomheder og studerende

SMV'er inden for den traditionelle industri efterspørger øget kendskab til mulighederne for samarbejde med AU og VIA, herunder særligt de studerende. Projektet har fokus på det uudnyttede potentiale i forhold til at skabe flere samarbejder, herunder også praktik og studieprojekter, mellem SMV'er og studerende fra AU og VIA. Projektets formål, delmål og målgruppe er i løbet af efteråret 2017 præciseret i samarbejde med erhvervsråd og uddannelsesinstitutionerne.

Formålet er at styrke samarbejdet mellem produktionsvirksomheder og videninstitutioner, så det er endnu lettere for virksomhederne i Business Region Aarhus at komme i kontakt med studerende og dermed på sigt stå i en bedre situation, når de har behov for at rekruttere kvalificeret arbejdskraft – mhp. at fastholde og øge virksomhedernes konkurrenceevne.

Delmålene er:

1. Flere små og mellemstore produktionsvirksomheder skal have mulighed for at få øget kendskab til mulighederne for samarbejde med de studerende, der er i gang med en teknisk-, merkantil- eller IT-orienteret uddannelse.
2. Virksomhederne skal i højere grad markedsføre sig over for de studerende, der får mulighed for at få øget kendskab til karrieremuligheder i små og mellemstore virksomheder i Østjylland.
3. Initiativet skal lede til veldokumenterede og overførbare metoder til brug for match mellem SMV'er og studerende. Initiativet retter sig mod SMV'er, inden for almindelig produktion og fremstillingsindustri, med op til 50 ansatte. Indsatsen målrettes især SMV'er som har begrænset eller ingen erfaring med at samarbejde med studerende fra de mellemlange og lange videregående uddannelsesretninger.

Projektet blev startet op 20. februar 2018 med et kick off-møde for erhvervsråd i Business Region Aarhus med introduktion til uddannelsesinstitutionernes tilbud, projektudvikling, identificering af lokale behov og etablering af gensidig involvering. VIA University College (VIA) og Studenterhus Aarhus/Aarhus Universitet (SAA) deltog med information om projektet, mulighederne for virksomhederne og forventninger.

Erhvervsrådene har bistået med udpegning af 5-10 relevante virksomheder. Målet var, at VIA og SAA skulle gennemføre 50-100 virksomhedsbesøg med hjælp fra en mødebooker. 75 virksomheder blev udpeget, med bidrag fra tre erhvervsråd/kommuner, og kontaktet. 25 sagde ja til besøg, hvoraf syv ikke var til stede, da projektmedarbejderne ankom til virksomheden. Der er endvidere udarbejdet markedsføringsmaterialer for at synliggøre virksomhedernes muligheder.

Der arbejdes aktuelt på arrangementer under temaet Studerende og SMV'er til afholdelse i efteråret 2018. Aktiviteter skulle omfatte temadage for studerende om mulighederne i SMV'er, dialogarrangementer, hvor SMV'er og studerende mødes, og busture. Status er, at der bliver afholdt en temauge i uge 44 med arbejdstitlen 'Kom foran i køen til 80 % af jobsene i Østjylland'. Her vil der blive lavet markedsføringskampagner over for studerende samt afholdt events med fokus på muligheder, barrierer og potentiale i SMV'erne.

Der er desuden etableret et ambassadørkorps af studerende fra VIA og AU.

Projektet evalueres ultimo 2018 mhp. revurdere projektets tilgang og justering af indsatsen.

HOP-IN

Målet med projektet er at udbrede Hedensted Kommunes erfaringer med samarbejde mellem industri og folkeskoler til andre kommuner i Business Region Aarhus. HOP-IN projektet fokuserer på at øge grundskoleelevers indsigt i industriens produktionsvilkår samt uddannelses-, job- og karrieremuligheder og desuden give eleverne mulighed for selvstændigt at arbejde med at udvikle løsninger på en praktisk opgave, som har relevans for deres hverdag. Målet er, at flere unge vælger en erhvervskompetencegivende uddannelse direkte fra grundskolen, men også at styrke deres innovationskompetencer og give dem mod på livet og på at blive selvforsørgende.

HOP-IN er et ugelangt samarbejdsforløb mellem elever på 6. eller 7. klassetrin, erhvervsskoleelever og virksomheder, hvor eleverne skal løse en praktisk opgave, der har relevans for deres hverdag. Under forløbet arbejder eleverne som i en virksomhed, hvor de har forskellige roller.

HOP-IN blev afviklet første gang i 2017 i Syddjurs, Skanderborg og Odder Kommuner. Som eksempel skulle eleverne på Skanderborg udvikle et skoletoilet i fuld størrelse, som de selv ville bruge. Nogle elever stod for indretningen, andre for male- og elarbejde eller markedsføringen mv. Forløbet blev gennemført i samarbejde med Pressalit og elever under uddannelse til elektrikere, skiltemalere mv. og blev afsluttet med en konkurrence, hvor eleverne fremlagde deres projekter for en dommer-

komité, ligesom forældrene fik mulighed for at se det færdige projekt. Stilling Skole i Skanderborg Kommune har i foråret 2018 renoveret 10 af deres skoletoiletter ud fra de ideer, som kom frem under forløbet med Pressalit i 2017. Det at se sit projekt realiseret i virkeligheden er en meget stor del af motivationen for alle deltagerne.

I Syddjurs og Odder, som var de to andre pilotkommuner, blev der arbejdet med hhv. et lille modeltoilet og det attraktive skolemåltid.

HOP-IN gennemføres igen i skoleåret 2018/2019 i Favrskov, Aarhus, Skanderborg og Syddjurs Kommuner.

Forløbene i kommunerne gennemføres primo 2019 og tilpasses den lokale kontekst. Deltagerne i Favrskov- forløbet er otte 7. klasser med i alt ca. 160 elever. I Skanderborg er alle kommunens 6. klasser indbudt. Der er sat et loft på 20 klasser, svarende til 500 deltagere, for sikre den fornødne plads til afslutningseventet. I Syddjurs deltager 13 7. klasser, svarende til ca. 325 elever. I Aarhus er foreløbig fire klasser fra en skole tilmeldt, svarende til 100 elever. Dvs. at mere end 1.000 elever deltager i foråret 2019.

Jet-Net.dk og Sammen skaber vi fremtidens skole

Tektanken er et landsdækkende netværk mellem virksomheder og uddannelsesinstitutioner – og samtidig det nye, fælles navn for de to initiativer, som Business Region Aarhus har finansieret over en treårig periode: projekt Jet-Net.dk og projekt Sammen skaber vi fremtidens skole.

Gennem Tektanken gør virksomhederne det muligt for eleverne at:

1. Arbejde praktisk med virksomhedsrelaterede opgaver inden for STEM-fagene (Science, Technology, Engineering and Mathematics).
2. At møde rollemodeller inden for naturvidenskab, teknologi og IT-branchen gennem virksomhedsbesøg.
3. Få viden om uddannelses- og jobmuligheder.

Pilotforløb gennemført i tre kommuner

De tre opstartskommuner i forløbet har været **Aarhus, Viborg og Norddjurs**.

Tektanken har faciliteret samarbejdet i de enkelte kommuner ved indledningsvis at gennemføre kompetenceudviklingsforløb med lærerne og herefter bygget bro mellem lokale skoler og virksomheder omkring konkrete undervisningskoncepter. Gennem kompetenceudviklingsforløbene er lærerne blevet opkvalificeret til at arbejde med og tilrettelægge naturfagsundervisningen med udgangspunkt i virksomheder, så de fremadrettet selv kan gennemføre lignende forløb.

I de tre kommuner er der i skoleåret 2017/2018 etableret samarbejde med **19 lokale virksomheder** og gennemført forløb for **1.200 elever**. Ligeledes er der faciliteret **12 kompetenceworkshops for 70 lærere fra 17 skoler** og udarbejdet **19 undervisningskoncepter**, der kan genanvendes af lærerne og udbredes som inspiration og læringsressource til andre skoler i kommunen.

Desuden er der efterfølgende gennemført fire opstartsforløb i Syddjurs, Odder, Randers og Silkeborg kommuner.

Deltagernes udbytte af forløbene

Ifølge virksomhederne har gevinsten ved at deltage i samarbejdet været, at:

- Forløbet med lærerne var overskueligt, og det har været tydeligt, hvad virksomhederne skulle bidrage med.
- De har fået feedback fra både lærere og elever, så de har kunnet se resultaterne af egen indsats.
- De har kunnet vise eleverne attraktive jobmuligheder i lokalsamfundet.

”Vi har haft besøg af Skjoldhøjsskolen; en håndfuld engagerede skolelærere og 40 elever, der var motiveret for at lære og forstå mere om de fag, vi repræsenterer. Dejligt at kunne knytte praktik på deres teori – så virkeligt et godt forløb – og det helt rigtige initiativ, der bliver gjort på den front.”

Lene Overgaard Andersen, HR Director,
Nordics, Johnson Controls, Aarhus

Også eleverne har haft udbytte af forløbene:

- Mere end seks ud af 10 elever synes, at forløbet har været noget af det bedste, de har lavet i geografi, fysik/kemi og biologi.
- Mere end otte ud af 10 elever mener, besøget på en virksomhed er en god måde at lære disse fag på.
- Mere end otte ud af 10 elever vil gerne have flere lignende forløb.

Skoleleder: *"Evalueringen af forløbene giver et rigtig fint indtryk af, hvor meget læring der faktisk er i det for eleverne, når de besøger virksomheder."*

De væsentligste faktorer for, at skolerne er gået positivt ind i projektet, er, at:

- Skolerne har fået én til flere lokale samarbejdspartnere stillet til rådighed og en samarbejdsrelation, der kan bygges videre på.
- Lærerne har via workshops og 1:1 møder fået hjælp til at håndtere samarbejdet med virksomheden, herunder specielt hvordan man kan omsætte virksomhedernes praksis til læring hos eleverne.
- Lærerne har udarbejdet undervisningsforløb, der kan indgå i den fællesfaglige naturfagsprøve.
- Lærerne og skoleledelserne har fået mulighed for at dele viden og opbygge læringsfælleskaber omkring skole-virksomhedssamarbejde på tværs af årgange og skoler.

Lærer: *"Dette forløb er det mest gennemarbejdede, vi har på skolen. Alle i teamet ved, hvilken opgave de har i samarbejdet, og hvis vi blot havde fem mere af samme form, var der ingen udfordring med kravene fra de seks fællesfaglige emner."*

Succesen og udfordringerne

En af nøglerne til succesen har været involvering af både skoler, forvaltning og erhvervsliv i en overskuelig proces, hvor der har været en klar plan og udbytte for alle parter og mulighed for at tilpasse forløbene lokale forhold.

Der ligger dog stadig en udfordring i at forankre og skalere indsatsen, så de nye lærerkompetencer, undervisningsforløb og samarbejdsrelationer kommer flere skoler og virksomheder til gavn.

Udbredelse i flere kommuner og forankring

Videreførelse og skalering af skole-virksomhedssamarbejde i kommunerne via Tektanken støttes i skoleåret 2018/2019. Her inddrages også Syddjurs, Odder, Randers og Silkeborg kommuner, hvor yderligere 34 virksomheder, 100 lærere fra min. 30 skoler og mere end 2.000 elever vil blive inddraget i skole-virksomhedssamarbejde.

I de tre opstartskommuner, Norddjurs, Viborg og Aarhus, gennemføres aktiviteter, der understøtter kommunernes forvaltninger i at videreføre de gode erfaringer fra første år (skoleåret 2017/2018) med det formål at nå ud til flere skoler.

For at sikre forankring i alle kommuner løber aftalerne mellem skoler og virksomheder over tre år. Det forventes, at skolerne selv driver forløbene uden finansiering fra Business Region Aarhus i år 3. Således vil min. ca. 10.000 elever og 100 lærere fra 47 skoler i de syv kommuner få muligheden for at arbejde sammen med 53 virksomheder over den treårige periode.

Der lægges fortsat vægt på udvikling af lærerkompetencer, ligesom der fremover i alle deltagende kommuner også vil blive sat særligt fokus på erhvervslivets behov for faglært arbejdskraft.

Indfrielse af målsætninger

På baggrund af indsatsen er følgende målsætninger, som blev formuleret ved projektets start, indfriet eller forventes indfriet ved projektperiodens ophør i det oprindelige projekt Sammen skaber vi fremtidens skole (i dag slået sammen med Jet-Net.dk projektet under navnet Tektanken):

- Ambition som deltagerantal er indfriet.
- Lærerne er uddannet i kollektivt i at tilrettelægge fællesfaglig naturfagsundervisning med kobling til erhvervslivet og øvrige aktører, så mange flere elever får mulighed for at arbejde med autentiske problemer og få indblik i kommende jobmuligheder.
- Der forventes at være etableret og organiseret varige samarbejder mellem kommunens folkeskoler og et netværk af lokale virksomheder, organisationer og foreninger efter projektperiodens udløb.
- Der forventes at være opbygget et stærkt lokalt netværk på tværs af kommune, skoler og erhvervsliv med en struktur af kompetente ressourcepersoner, der vil kunne drive og understøtte aktiviteter i netværket efter projektets ophør.

Strategisk spor: IT og smarte fælleskaber

Der er i perioden 2016-2018 gennemført følgende projekter:

Open Data

Målsætningen med projektet er at udvikle grundlaget for at skabe et digitalt mobilitetssystem på tværs af kommunerne i Business Region Aarhus. Etableringen af en fælles dataportal er en generel forbedring af rammevilkårene for arbejdet med at lave smarte, databaserede løsninger.

Alle Business Region Aarhus kommuner er nu medlemmer af Open Data DK og forbundet med den nationale platform. Udgangspunktet er på kort sigt at få 12 fælles datasæt vedr. mobilitet, der kan anvendes i projektet 'digital mobilitetsplatform' (se næste projekt), der er målrettet borgere og virksomheder. Endvidere samarbejdes med Vejdirektoratet mhp. at få samlede datasæt for bl.a. trafiktællinger og vintervedligeholdelse. Kommunerne uploader udover mobilitetsdata også lokalt relevante data.

Synlighed omkring åbne data

Der er afholdt netværks- og dialogarrangementer for datainteresserede virksomheder og Business Region Aarhus-kommunerne, da flere kommuner fokuserer på vigtigheden af dialog med potentielle dataaftagere for at kunne prioritere tid og ressourcer i dataarbejdet.

Desuden er der afholdt en workshop om anonymisering, da kommunerne nævner anonymisering af data som en barriere i forhold til at udstille data. Til workshoppen blev givet en enkel og forståelig indsigt i anonymisering, og hvordan data praktisk sikres, ligesom deltagerne fik et fælles sprog ift. temaet.

I efteråret 2018 sættes fokus på at skabe en tættere kontakt til iværksættermiljøer, væksthuse m.fl. og styrke opmærksomheden om åbne data. Der afholdes således endnu et inspirations- og dialogarrangement for datainteresserede virksomheder og Business Region Aarhus-kommunerne. Arrangementet vil tage afsæt i mobilitetsudfordringer og fokusere på, hvordan åbne data potentielt kan være en del af løsningen. Det forventes, at metoden også kan bruges på andre fagområder. Projektet har modtaget 100.000 kr. fra Erhvervsstyrelsen til dialogmøder. Der arbejdes desuden med ideer til at visualisere data som et middel til at skabe ledelsesmæssig/politisk opbakning og synlighed.

Næste skridt

Det foreslås, at fokus kan udvides til at indeholde data om byrum som fx oversigt over p-pladser, vintervedligeholdelse og trafiktællinger samt socioøkonomiske data som fx aldersfordeling, boligtype, til- og fraflytning, beskæftigelsesstatus mv. Data, som findes på den nationale portal Open Data DK.

Alle danske kommuner vil have adgang til Freemium-modellen fra 2019, hvor der dog kun giver begrænset mulighed for at åbne kommunale data for potentielle aftagere. Freemium-modellen giver adgang til:

- at lægge ét nationalt datasæt på platformen. Her er tale om Vejdirektoratets data fra kommunerne, som er udvalgt i samarbejde mellem ERST og KL. Der er KL og Open Data DK, der sørger for at få data hentet og publiceret.
- at lægge fem definerede datasæt på platformen. Beslutning om valg af datasæt sker i samarbejde mellem KL og Open Data DK. Det vil være de samme datasæt for alle kommuner.
- at lægge fem valgfrie datasæt op i hver kommune.
- den skrevne dokumentation, information m.v., som Open Data DK har i dag.

Der er ikke adgang til de regionale aktiviteter, der finansieres af medlemmernes abonnement. Der er ikke adgang til support.

KL har indvilliget i at understøtte indsatsen, for at der findes en fremtidig finansieringsmodel, hvor alle danske kommuner får fuld adgang til Open Data DK, når midlerne fra KL til Freemium-modellen løber ud i 2020.

Indtil da er der behov for, at Business Region Aarhus betaler kommunernes medlemskab af Open Data DK i 2019 og 2020 – alternativt understøtter Open Data DK's dialog med Business Region Aarhus-kommunerne om at indgå som egentlige medlemmer. En indstilling vedr. dette foreligger til mødet i den administrative styregruppe i november 2018.

Lokale fællesskaber

Stenvad Mosebrug, Forsamlingshuset på Hjarnø og Multihuset i Stouby har lagt nye rammer til alternative kontorarbejdspladser. Her kan solo-selvstændige og pendlere mødes for at 'arbejde hjemme' sammen med andre fra lokalområdet.

De tre arbejdsfællesskaber i de tre små samfund er pilotprojekter, der skal gøre det lettere og mere attraktivt for borgere at bo langt fra deres arbejde uden at skulle pendle hver dag. Samtidig vil det knytte borgere endnu tættere til de landsbyer, som de bor i, ligesom virksomheder får bedre mulighed for at rekruttere medarbejdere og tilbyde dem et attraktivt arbejdssted uden for virksomheden.

I pilotprojektet er der midler til at investere i godt internet, fælles kontorudstyr og indretning. Driften skal dog hvile i sig selv, og kulturen skal skabes af de mennesker, som vælger at være der. Ifølge brugerne af Stenvad Mosebrug på Norddjurs giver kontorfællesskabet mere liv til stedet, og brugerne får kontakt til nogle mennesker, som hver især besidder nogle kompetencer, som de også kan have gavn af. Faciliteterne blev taget i brug i foråret 2018. I dag er der fire faste brugere og tre, der kommer lidt løst ind imellem. De fleste er selvstændige.

Det er cirka et år siden, Hedensted Kommune fik sat gang i fællesskaberne i Stouby og på Hjarnø. I Hjarnø forsamlingshus er der bl.a. etableret en storskærm til onlinemøder, som også bruges af øens beboere til at streame gymnastikprogrammer og kulturelle arrangementer om aftenen. I Stouby Multihuset er der etableret fælles kontorfaciliteter, og her bruger bl.a. en læge og en rådgivende ingeniør med jævne mellemrum lokalet.

Mobilitet som en Service (MaaS)

Den Østjyske Mobilitetskommission har anbefalet, at der udvikles en mobilitetsplatform. Platformen skal ses som et supplement til nødvendige udbygninger af infrastrukturen i Østjylland. Kernen i projektet er at se på det samlede mobilitetssystem, så det for borgerne bliver et sammenhængende system på tværs af individuel og kollektiv trafik samt dele- og flowordninger.

Formålet med platformen Mobilitet som en Service (MaaS) er tosidigt:

- At skabe bedre mobilitet i kommunerne rundt om Aarhus ved at samle alle mobilitetstilbud og udbyde samkørsel på en smart platform. Det vil øge rejseudbuddet for borgere uden bil.
- At øge brugen af samkørsel og kollektiv transport på ruterne ind til Aarhus, så trængslen reduceres og parkeringspresset begrænses.

I regi af Buisenes Region Aarhus er de indledende øvelser gennemført til et forsøg med MaaS. De få forsøg, der internationalt er gennemført med MaaS, har alene samlet kollektiv trafik, taxa og delebiler på én platform.

Projektet i Business Region Aarhus fokuserer på samkørsel som supplement til kollektiv trafik. Ideen er, at rigtigt mange ture, der starter eller slutter udenfor byerne, nødvendigvis må starte i bil. Hvis man kan opnå, at blot en del af bilisterne vil tage andre med på deres tur, så vil det give en bedre mobilitet i landområderne, særligt for unge der ikke ejer bil.

Samtidig vil der kunne komme det samme antal personer til centrum og erhvervsområder i byerne med færre biler, og dermed betyde mindre trængsel og færre parkerede biler. Hvis et MaaS system derfor kunne få flere til at køre sammen, så ville det være en gevinst for alle.

Konkret indgår en dataplatform, som leveres af et østrigsk firma, Fluidtime. De har erfaringer med at operere platformen i et forsøg i Wien, så det er et testet produkt. Denne platform linker via en API (Application Programming Interface) til de forskellige transportformer:

- Rejseplanen som beskriver de kollektive rejser
- GoMore til de samkørselsture, der udbydes i deres system, Zify, som er en fransk samkørsels app i realtid, taxa, delebiler, bycykler mm., hvis de ønsker at være med.

Der er indgået aftale med en aktør, der vil formidle data fra dataplatformen til de rejsende og som en del af projektet udvikle incitamentsstrukturer for at gøre det attraktivt for de rejsende at kombinere samkørsel og kollektiv trafik. Når løsningen fungerer, testes den i pilotprojekter i Business Region Aarhus-kommunerne.

Aarhus Kommune er formand for projektets styregruppe, der også består af Silkeborg, Odder, Hedensted, Norddjurs Kommune, Midttrafik, FDM, Aarhus Universitet m.fl.

Markedsføring af Østjylland som digital hub

Business Region Aarhus er centrum for den vestdanske IKT-klynge med en høj koncentration af IT- og tech- virksomheder, forskningsgrupper og

IT-uddannelser. Vækstpotentialet og de teknologiske fremskridt er store. Digitalisering finder i stigende grad vej til bl.a. til de østjyske virksomheders produktionslinjer, og det er da heller ikke tilfældigt, at den internationale event IoT (Internet of Things) Week 2019 afholdes i Østjylland.

IKT-klyngen rummer både store it-virksomheder, men også en række rige innovative miljøer inden for animation i Viborg, gaming i Norddjurs, Fintech i Silkeborg og en stærk koncentration i It-byen Katrinebjerg i Aarhus.

Business Region Aarhus arbejder løbende med at synliggøre den østjyske styrkeposition på området bl.a. gennem partnerskab og deltagelse i Internet Week Denmark (IWDK).

Der findes aktuelt ikke relevant markedsføringsmateriale, der kommunikerer den østjyske styrkeposition på IKT-området, og som virksomheder, Invest in Denmark m.fl. kan anvende over for udenlandske investorer. Det vil dette projekt søge at imødekomme. Markedsføringen af Østjylland som digital hub lykkes bedst, når virksomheder og videnmiljøer kan se sig selv i fortællingen, og de inviteres derfor med i udarbejdelsen af materialet, så de har lyst til at bruge det bagefter.

Markedsføringen vil endvidere understøtte Regeringens ambitioner om at gøre Danmark til en digital frontløber, hvor markedsføring skal styrke udlandets kendskab til Danmark på området.

Materialet foreligger i oktober 2018.

